

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/154/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118206853
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8118206853.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcu P. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. X., XXX XX S., právne zastúpený advokátom JUDr. Igor Šafranko, so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému S., K., so sídlom S. XX, XXX XX C., P.: XX XXX XXX, o povinnosť zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 14Csp/116/2018-58 zo dňa 25. septembra 2019, takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. Stranám sporu nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že: „I. žalovaný je povinný zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo dňa XX.XX.XXXX, k T. o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným, na výkon zrážok zo mzdy žalobcu,

II. priznáva žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 39, § 551 ods. 1, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1, 2, 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

3. Vychádzal zo zistenia, že zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že úver predstavuje 350,- Eur, odplata a úrok so spotrebiteľským úverom predstavujú celkovú sumu 322,- Eur, teda celková suma, ktorú má žalobca zaplatiť predstavuje 672,- Eur. Zo zmluvy ďalej vyplýva, že odplata predstavuje 98,- Eur, RPMN 28%, úrok 64%, čo predstavuje 224,- Eur, termín splatnosti je do 20.10.2016 a priemerná RPMN predstavuje 24,67%. Zo žiadosti o vykonávanie zrážok zo mzdy zo dňa 17.02.2016 vyplýva, že žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobcu o vykonávanie zrážok zo mzdy z titulu predmetnej zmluvy.

4. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z citovanej zmluvy o spotrebiteľskom úvere nepochybne vyplýva, že zmluva bola dojednaná na obdobie jedného roka. Poukázal na to, že priemerná výška úrokovej sadzby pri totožnom type úveru v uvedenom období poskytovanom bankami predstavovala

13,15%, avšak úroková sadzba, ktorá je uvedená v zmluve je až 64%, čo je skoro 5-násobok priemernej sadzby poskytovanej bankami. Táto skutočnosť má za následok, že zmluva je neplatná minimálne v časti úroku pre rozpor s dobrými mravmi. V súvislosti so žalobnými dôvodmi poukázal na to, že v zmluve uvedená RPMN je nepochybne nesprávna, nakoľko táto nemôže byť vo výške 28%, keď celkové náklady, ktoré mal žalobca zaplatiť boli až 92%, resp. iba úrok predstavoval 64%, preto nemôže byť RPMN nižšia ako 64%, a v tomto ohľade je predmetný úver bezúročný a bez poplatkov, keďže v zmluve je nesprávne uvedená RPMN v neprospech spotrebiteľa. V zmluve taktiež nie sú uvedené predpoklady použité pre výpočet tejto RPMN, keďže tieto majú byť uvedené konkrétne pre daný typ zmluvy, ako samostatná náležitosť tak, aby výšku RPMN bolo možné jednoznačne vypočítať. Absencia tejto náležitosti má taktiež za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Uvedené skutočnosti majú ten dôsledok, že dohoda o zrážkach zo mzdy sa môže vzťahovať iba na istinu úveru, a teda dohoda, ktorá sa nevzťahuje iba na istinu úveru je v rozpore so zákonom, keďže zabezpečuje neexistujúcu pohľadávku, a preto súd žalobe vyhovel a určil, že žalovaný je povinný zdržať sa použitia predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy. Zároveň poukázal na to, že žalobca má naliehavý právny záujem na takomto určení, keďže žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobcu o vykonávanie zrážok zo mzdy, ktoré aj vykonával. V súvislosti s argumentáciou žalovaného, že zmluva, ktorá je predmetom tohto konania je už uzavretá, súd poukazuje na to, že žalovaný nepredložil žiadnu listinu, ktorá by potvrdzovala toto jeho tvrdenie a navyše z dohody o zrážkach zo mzdy vyplýva, že žalovaný by si mohol uplatňovať ešte ďalšie nároky tak, ako to vyplýva z vyššie citovanej dohody, a to z titulu náhrady škody, z titulu bezdôvodného obohatenia, resp. pohľadávky, ktoré vznikli na základe posúdenia právneho úkonu, v dôsledku ktorého došlo k vzniku, zmene alebo zániku ktoréhokoľvek z vyššie uvedených dôvodov, ako odporovateľného právneho úkonu. Z tohto dôvodu súd poukazuje na to, že takéto rozhodnutie nie je neúčelné a bude ním naplnená aj preventívna funkcia súdneho rozhodnutia.

5. O trovách konania súd rozhodol tak, že úspešnému žalobcovi priznal voči neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

6. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, a to v celom rozsahu. Odvolanie právne odôvodnil § 365 ods. 1 písm. f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“). Poukázal na procesnoprávnu a hmotnoprávnu nedôvodnosť rozsudku, ako aj na rozhodnutia súdov vo vzťahu k otázke naliehavého právneho záujmu. Uviedol, že v prípade, ak by aj súd určil, že žalovaný je povinný zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy, nevyriešilo by to aj tak s konečnou platnosťou stav právnej neistoty medzi sporovými stranami, pretože definitívne možno vyriešiť danú otázku len v konaní o návrhu na plnenie. Rozhodnutie o určení v tomto konaní by tak podľa neho nevytvorilo pevný základ pre vzťah strán a bolo by iba predpokladom ďalšej žaloby na prípadné vydanie bezdôvodného obohatenia. Mal za to, že v prípade, ak súd určí zdržanie sa práva, nezaloží takýto rozsudok s konečnou platnosťou všetky práva a povinnosti medzi sporovými stranami, až rozsudok na plnenie môže s konečnou platnosťou upraviť pomery medzi sporovými stranami. Ďalej mal za to, že takýto postup súdu, keď žalobca je v omeškaní 8 rokov a doposiaľ uhradil len sumu 15,- Eur, ale peňažné prostriedky vo výške 350,- Eur si prevzal, je v rozpore s princípmi právneho štátu, kde sa poskytuje ochrana dlžníkom, ktorí si ani nemusia plniť svoje povinnosti. Čo sa týka samotnej dohody o zrážkach zo mzdy, tak uviedol, že táto bola uzatvorená platne podľa § 551 Občianskeho zákonníka, v súlade s právnymi predpismi. Dal do pozornosti, že dohoda predstavuje samostatný dokument, ktorý predstavuje len jeden zo zabezpečovacích inštitútov, ktorým si veriteľ zabezpečuje, že jeho pohľadávka bude splnená. Mal za to, že dohoda spĺňa všetky základné náležitosti, a preto nie je možné ju vyhlásiť za neplatnú, pričom žalobca mal jasne možnosť súhlasiť/nesúhlasiť alebo odmietnuť/neodmietnuť dohodu. Zároveň poprel, že v prípade dohody o zrážkach zo mzdy môže dôjsť k nekontrolovateľnému konaniu zo strany veriteľa. Dohodu o zrážkach zo mzdy považuje za platnú, a teda má za to, že nedošlo k naplneniu § 451 Občianskeho zákonníka. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súd na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom zároveň žiadal úhradu trov konania, ktoré mu vznikli, vrátane trov odvolacieho konania.

7. Žalobca sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 C.s.p. a contrario) tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu Krajského súdu

v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

9. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

10. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Odvolací súd má za to, že k naplneniu tejto odvolacej námietky nedošlo.

11. K námietke o nesprávnom právnym posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávny právny posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). K naplneniu ani tejto odvolacej námietky nedošlo.

12. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

13. Odvolací súd osvojujúci si závery súdu prvej inštancie na zdôraznenie vecnej správnosti a v súvislosti s odvolacími námietkami odvolateľa dopĺňa nižšie uvedené.

14. V zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi žalobcom a žalovaným je vzťahom spotrebiteľským v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Zmluva o úvere je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobca je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

15. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy je legitímnym zabezpečovacím prostriedkom, a ak neexistuje hoci len potencionálne riziko vymoženia nezákonného či inak nečestného plnenia, je tento inštitút prípustným prostriedkom, ktorý umožňuje s obídením súdneho procesu siahnúť na majetok dlžníka. Ak však existuje či i len hrozba vymoženia nečestného plnenia, je dôvod chrániť spotrebiteľa pred hroziacim rizikom. Hrozba vzniku ujmy postačuje z toho dôvodu, že o tom, či pohľadávka existuje a v akej výške

nerozhoduje nestranná inštitúcia, ale spravidla podnikateľ a je značne problematické až nezistiteľné, kedy tento inštitút obchodník aktivuje.

16. Do úvahy prichádza ochrana spotrebiteľa podľa § 3 ods. 3 a ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa a uložením povinnosti zdržať sa výkonu práva z konkrétnej dohody o zrážkach zo mzdy vrátane neodkladného opatrenia (pri menej závažnejších porušeníach práv spotrebiteľa) alebo v prípade neprijateľnosti dohody o zrážkach zo mzdy ochrana určením dohody o zrážkach zo mzdy ako neplatnej neprijateľnej zmluvnej podmienky podľa ustanovenia § 298 C.s.p..

17. Ak by mala byť dohoda o zrážkach zo mzdy právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musela by byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012). Žalovaný si v tomto smere dôkazné bremeno nespĺnil. Aj podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ je veriteľ povinný preukázať splnenie svojich predzmluvných povinností poskytnutia informácie a overenia úverovej bonity dlžníka. Zásada efektivity je porušená, ak dôkazné bremeno nesplnenia povinnosti veriteľa zaťažuje spotrebiteľa.

18. Žalobca sa pri realizácii neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy dostáva do pozície subjektu strácajúceho právo disponovať so svojim vlastným majetkom reprezentovaným príjmom dosahovaným za výkon svojej pracovnej činnosti. Navyše, pri zrážkach zo mzdy nie je možné preveriť, či sú zo mzdy zrážané len tie finančné nároky, ktoré dodávateľovi aj prináležia a nie aj tie, na ktoré nemá právny nárok, a to s poukazom na potrebu riadneho vyhodnotenia spotrebiteľskej zmluvy. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom či iným nezávislým tribunálom. V podstate ide o exekúciu majetku s tým rozdielom, že ju nevykonáva súd ale spravidla podnikatelia. Pritom ide okrem iného aj o otázku, či dlh existuje a v akej výške. Výšku dlhu si veriteľ sám diktuje, vykonávajú sa zrážky zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť ich priamo zastaviť. Dlžník je tak vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu veriteľa.

19. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy tak umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porovnaj rozsudok C-106/77 Simmenthal).

20. Je zrejmé, že v predmetnej veci má žalovaný nárok len na vrátenie súm zodpovedajúcich poskytnutým finančným prostriedkom. Pri vykonávaní zrážok zo mzdy na základe dohody o zrážkach zo mzdy však niet subjektu, ktorý by bol oprávnený kontrolovať a zabezpečiť, aby dlžníkovi boli zo mzdy zrazené peňažné prostriedky len vo výške, na ktorú má veriteľ reálne nárok a spotrebiteľovi - žalobcovi sa tak nedostáva právnej ochrany, ktorú mu zaručuje právna úprava zakotvená v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a v zákone č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

21. Uvedené však nič nemení na skutočnosti, že dohoda o zrážkach zo mzdy nebola individuálne dojednaná, umožňuje siahnuť spotrebiteľovi na majetok a vymôcť aj plnenia, na ktoré žalovaný nemá nárok, čo má za následok ich neplatnosť (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

22. Predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy síce má svoj základ v znení zákona, no v spojení s okolnosťami veci predstavuje nástroj na zinkasovanie úžerného plnenia. Podľa názoru odvolacieho súdu je preto plne opodstatnená ochrana, ktorú vykonal súd prvej inštancie.

23. Odvolací súd ďalej poukazuje na to, že správne výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania.

24. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd v zmysle § 387 C.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

25. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že stranám sporu nebola priznaná náhrada trov odvolacieho konania. V odvolacom konaní bol úspešný žalobca, ktorému však zo spisu žiadne preukázateľné trovy odvolacieho konania nevyplývajú, ani si ich neuplatnil. V odvolacom konaní neúspešnému žalovanému nemohla byť priznaná náhrada trov odvolacieho konania. Súd preto vyslovil, že stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Správnosť takého rozhodnutia vyplýva aj z rozhodnutia NS SR sp.zn. 6Cdo/544/2015.

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).